

Lag

om ändring av avfallslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i avfallslagen (646/2011) 9 § 3 mom., 22 § 4 mom., 24 a § 1 mom., 25 § 2 mom., 46 § 3 mom., 48 § 1 mom. 6 punkten, 48 § 2 mom., rubriken för 52 § samt 55 § 2 mom., 61 § 4 mom., 63 § 1 och 2 mom., 63 a § 2 mom., 66 a § 3 mom., 101 § 2 mom., 102 § 3 mom., 122 § 3 mom., 126 § 1 mom. 1 punkten, det inledande stycket i 128 § 1 mom. samt 128 § 1 mom. 1 punkten, 144 § 1 mom. 3 punkten och 144 § 2 mom. 3 punkten,

av dem 9 § 3 mom. och 63 § 2 mom. sådana de lyder i lag 714/2021, 22 § 4 mom., 46 § 3 mom., 55 § 2 mom., 61 § 4 mom., 63 § 1 mom., 63 a § 2 mom., 66 a § 3 mom., 101 § 2 mom., 102 § 3 mom., 122 § 3 mom., 126 § 1 mom. 1 punkten och 128 § 1 mom. 1 punkten sådana de lyder i lag 188/2026, 24 a § 1 mom. sådant det lyder i lag 311/2026, 25 § 2 mom. och det inledande stycket i 128 § 1 mom. sådana de lyder i lag 799/2025, 48 § 1 mom. 6 punkten och 48 § 2 mom. sådana de lyder i lag 1096/2022 samt 144 § 1 mom. 3 punkten och 144 § 2 mom. 3 punkten sådana de lyder i lag 834/2017, och

fogas till 24 a §, sådan den lyder i lagarna 917/2021 och 311/2026, ett nytt 4 mom., till 25 §, sådan den lyder i lagarna 917/2021 och 799/2025, ett nytt 3 mom., varvid det nuvarande 3 mom. blir 4 mom., till 52 §, sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 410/2014 och 188/2026, ett nytt 3 mom., till 61 §, sådan den lyder i lag 188/2026, ett nytt 3 mom., varvid det nuvarande 3 mom. och det ändrade 4 mom. samt de nuvarande 5—7 mom. blir 4—8 mom., till 68 §, sådan den lyder i lag 714/2021, ett nytt 4 mom. samt till 144 § 1 mom., sådant det lyder i lag 834/2017, en ny 4 punkt och till 144 § 2 mom., sådant det lyder i lag 834/2017, nya 4 och 5 punkter som följer:

9 §

Omsorgsplikt och förbud som gäller produkter

För att målen enligt denna lag ska nås ska den som släpper ut en produkt på marknaden och distributören i den utsträckning det är möjligt säkerställa att produkten uppfyller kraven enligt 1 mom. 4—7 punkten, att produkten märks och att information och upplysningar om den ges i enlighet med 2 mom. I artiklarna 5—12 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2025/40 om förpackningar och förpackningsavfall, om ändring av förordning (EU) 2019/1020 och direktiv (EU) 2019/904 och om upphävande av direktiv 94/62/EG, nedan *förpackningsförordningen*, finns det dessutom bestämmelser om krav på förpackningar och i artikel 13 i den förordningen finns det bestämmelser om märkning av avfallsbehållare för insamling av förpackningsavfall.

22 §

Statliga myndigheter

Tillstånds- och tillsynsverket ska i egenskap av riksomfattande myndighet styra och främja fullgörandet av de uppgifter gällande producentansvar som avses i denna lag och i bestämmelser som utfärdats med stöd av den samt i batteriförordningen och förpackningsförordningen.

24 a §

Marknadskontroll

Säkerhets- och kemikalieverket övervakar i egenskap av marknadskontrollmyndighet att kraven och begränsningarna i fråga om förpackningar, fordon samt deras material och komponenter, elektriska och elektroniska produkter samt andra produkter följs. De marknadskontrollmyndigheter som avses i 4 § i lagen om marknadskontrollen av vissa produkter (1137/2016) utövar tillsyn inom myndigheternas respektive verksamhetsområden över iakttagandet av bestämmelserna i sådana förordningar av statsrådet som utfärdats med stöd av 5 a, 5 b och 10 § samt de ålägganden som meddelats i sådana beslut som avses i 5 d, 5 f och 5 g §, i fråga om de krav och begränsningar som gäller för produkter. Dessutom är Säkerhets- och kemikalieverket marknadskontrollmyndighet enligt batteriförordningen.

Den myndighet som avses i 24 och 27 § i livsmedelslagen (297/2021) övervakar i egenskap av marknadskontrollmyndighet att kraven i artikel 7.1 a—c och 7.2 a—c i förpackningsförordningen följs. Livsmedelsverket deltar i planeringen, styrningen och utvecklingen av denna övervakning på riksnivå.

25 §

Övriga tillsynsmyndigheter

Tillstånds- och tillsynsverket har i egenskap av riksomfattande myndighet i producentansvarsfrågor tillsyn över att bestämmelserna om producentansvar och om retursystem för dryckesförpackningar följs. Tillstånds- och tillsynsverket har dessutom tillsyn över att artiklarna 27 och 29—31 i förpackningsförordningen följs.

Den kommunala myndighet som avses i 27 § i livsmedelslagen har tillsyn över att skyldigheten att erbjuda påfyllning för hotell-, restaurang-, café- och cateringsektorn enligt artiklarna 28 och 32 i förpackningsförordningen och skyldigheten att erbjuda återanvändbara alternativ för hotell-, restaurang-, café- och cateringsektorn enligt artikel 33 i den förordningen följs. Livsmedelsverket deltar i planeringen, styrningen och utvecklingen av tillsynen på riksnivå.

46 §

Producentens ansvar för avfallshantering och dess kostnader

Bestämmelser om producentens ansvar för kostnaderna för avfallshantering av ackumulatorer och batterier finns dessutom i artikel 56.4 och 56.5 i batteriförordningen. Bestämmelser om kostnadsansvaret för producenter av förpackningar och förpackade produkter finns dessutom i artikel 45 i förpackningsförordningen.

48 §

Produkter och producenter som omfattas av producentansvaret

Producentansvaret omfattar följande produkter, oberoende av försäljningssättet, och producenter som yrkesmässigt släpper ut dem på marknaden eller säljer dem genom distansförsäljning direkt till användare:

6) förpackningar vars producent definieras i artikel 3.1.15 i förpackningsförordningen,

Producentansvaret gäller dock inte producenter av foderbalförpackningar, om de kasserade foderbalförpackningarna samlas in och materialåtervinns effektivt tillsammans med andra jordbruksplaster.

52 §

Åtgärder för att främja återanvändning och förebygga uppkomsten av avfall

En producentsammanslutning för förpackningsproducenter ska för finansiering av åtgärder för minskning och förebyggande av uppkomsten av avfall avsätta medel motsvarande högst fem procent av de avgifter som den tar ut av sina medlemmar. Den avgift som hänför sig till den nämnda finansieringen får inte tas ut för återanvändbara förpackningar. Närmare bestämmelser om beloppet av den finansiering som ska avsättas av producentsammanslutningen får utfärdas genom förordning av statsrådet.

55 §

Säkerställande av att en producent är registrerad

Bestämmelser om de skyldigheter för distributörer av ackumulatorer och batterier som avses i denna paragraf finns i artikel 42.2 i batteriförordningen och bestämmelser om skyldigheterna för leverantörer av onlineplattformar i artikel 62.6 i batteriförordningen. Bestämmelser om skyldigheter för producenter av förpackningar, distributörer, leverantörer av distributionstjänster och leverantörer av onlineplattformar när det gäller registrering och säkerställande av registrering finns i artiklarna 19 och 45 i förpackningsförordningen. Bestämmelser om tillsyn över skyldigheterna enligt artikel 62.6 i batteriförordningen och artikel 45.4 i förpackningsförordningen finns i lagen om tillsyn över förmedlingstjänster på nätet (18/2024).

61 §

Säkerhet som producenter och producentsammanslutningar avseende vissa produkter ska ställa

Förpackningsproducenter eller producentsammanslutningar för förpackningsproducenter ska ställa sådan säkerhet till förmån för Tillstånds- och tillsynsverket som täcker kostnaderna för mottagning, transport och annan avfallshantering av de produkter som omfattas av producentens ansvar. Skyldigheten att ställa säkerhet gäller inte retursystem för eller system för återanvändning av dryckesförpackningar.

Säkerheten ska vara tillräcklig för att täcka kostnaderna för skötseln av avfallshanteringen med beaktande av verksamhetens omfattning och karaktär och de villkor som meddelats för verksamheten. Den säkerhet som producenten ställt ska täcka den genomsnittliga kostnaden för avfallshanteringen av de produkter som producenten släppt ut på marknaden året innan säkerheten ställs och den säkerhet som producentsammanslutningen ställt ska täcka de genomsnittliga kostnaderna under sex månader för de avfallshanteringsåtgärder som sammanslutningen ansvarar för. Säkerhetsbeloppet ska vara minst 10 000 euro. Förpackningsproducentens eller producentsammanslutningens säkerhet ska vara tillräcklig för att täcka de genomsnittliga kostnaderna under tre månader för avfallshanteringsåtgärderna.

63 §

Producentsammanslutningars verksamhet

En producentsammanslutning ska vara en icke-vinstdrivande sammanslutning med syftet att fullgöra producentansvarsskyldigheterna för de producenter som anslutit sig till den. I en producentsammanslutning ska skyldigheterna fördelas rättvist mellan producenterna med beaktande av verksamhetens art och omfattning och så att det inte leder till handelshinder och snedvridning av konkurrensen. Skyldigheten att föra bok och lämna uppgifter ska lindras för sådana producenter som släpper ut små mängder produkter på marknaden, om skyldigheterna annars skulle vara oskäligen för producenterna. Bestämmelser om skyldigheter som gäller verksamheten för producentsammanslutningar för ackumulatorer och batterier finns i artikel 57.2—57.5 i batteriförordningen. Bestämmelser om lindrad rapportering för producenter av förpackningar finns dessutom i artikel 44.8 i förpackningsförordningen.

Producentsammanslutningen ska föra en allmänt tillgänglig, uppdaterad förteckning över sina ägare och över producenter som har överfört sitt producentansvar på den. I förteckningen antecknas medlemmens namn och företags- och organisationsnummer samt uppgifter om de produkter som medlemmen släpper ut på marknaden. Dessutom ska producentsammanslutningen publicera uppgifter om anslutnings- och årsavgifterna samt om återvinningsavgifterna per enhet eller ton. Uppgifterna ska vara tillgängliga i ett allmänt datanät. Bestämmelser om skyldigheten för en producentsammanslutning för förpackningsproducenter att på sin webbplats offentliggöra uppgifter om förpackningar som tillhandahålls på marknaden och om avfallshanteringen av dem finns dessutom i artikel 46.4 i förpackningsförordningen.

63 a §

Producenternas betalningsandelar och jämkning av dem

När producentsammanslutningen fastställer betalningsandelarna ska den i den mån det är möjligt i fråga om enskilda produkter eller produkt- eller materialgrupper som motsvarar varandra beakta i synnerhet deras hållbarhet och möjligheten att reparera, återanvända och materialåtervinna produkterna samt förekomsten av farliga ämnen. Bestämmelser om jämkning av betalningsandelarna för producenter av ackumulatorer och batterier finns i artiklarna 56.5 och 57.2 i batteriförordningen. Bestämmelser om jämkning av betalningsandelarna för producenter av förpackningar och förpackade produkter finns dessutom i artiklarna 6.8 och 7.7 i förpackningsförordningen.

66 a §

Behörigt ombud för producent eller annan aktör

Bestämmelser om skyldigheten för producenter av ackumulatorer och batterier och andra aktörer att utse ett behörigt ombud för producentansvar finns i artikel 56.3 i batteriförordningen. Bestämmelser om skyldigheten för producenter av förpackningar och förpackade produkter att utse ett behörigt ombud finns i artikel 45.3 i förpackningsförordningen.

68 §

Inrättande av och anslutning till retursystem för dryckesförpackningar

Den ansvarige för ett retursystem för dryckesförpackningar ska för finansiering av åtgärder för minskning och förebyggande av uppkomsten av avfall avsätta ett minimiandelsbelopp motsvarande högst fem procent av de avgifter som den tar ut av sina medlemmar. Avgift får inte tas ut för återanvändbara förpackningar. Närmare bestämmelser om beloppet av den finansiering som ska avsättas av den ansvarige för ett retursystem för dryckesförpackningar får utfärdas genom förordning av statsrådet.

101 §

Ansökan om godkännande för anteckning i producentregistret

Sökanden och den verksamhet som sökanden bedriver ska specificeras i ansökan. Ansökan ska innehålla de uppgifter om mottagningen och informationen om denna, återanvändningen, återvinningen och den övriga avfallshanteringen av kasserade produkter som behövs för behandling av ansökan och för bedömning av om verksamheten är ändamålsenlig. De som producerar elektriska och elektroniska produkter som används i hushåll, förpackningar samt ackumulatorer och batterier ska dessutom redogöra för den säkerhet som föreskrivs i 61 §. I de ansökningar som producentsammanslutningar och de som svarar för retursystem för dryckesförpackningar lämnar in ska behövliga uppgifter om avtal, stadgar och andra handlingar ges för att det ska kunna bedömas om verksamheten uppfyller de krav som föreskrivs i denna lag. Det behöriga ombud som avses i 66 b § ska i sin ansökan dessutom lämna uppgifter om fullmaktsgivaren och om de producenter som annars skulle svara för producentansvarsskyldigheterna i fråga om de produkter som fullmakten gäller. Bestämmelser om skyldigheten för producenter av ackumulatorer och batterier att registrera sig i producentregistret finns i artikel 55.2 i batteriförordningen och bestämmelser om innehållet i ansökan om registrering i artikel 55.3 i den förordningen.

102 §

Förutsättningar för godkännande för anteckning i producentregistret

En förutsättning för godkännande av dem som producerar elektriska och elektroniska produkter som används i hushåll, förpackningar samt ackumulatorer och batterier är dessutom att säkerhet enligt 61 § ställs. Bestämmelser om förutsättningar för godkännande av producenter av ackumulatorer och batterier finns dessutom i artikel 58.2 i batteriförordningen.

122 §

Rätt att få uppgifter

Tillstånds- och tillsynsverket eller en tjänsteman som verket utsett har rätt att av producentsammanslutningar, producenter, distributörer och andra som bedriver avfallshantering av kasserade produkter som avses i 48 § på begäran för tillsynen över efterlevnaden och verkställigheten av denna lag och de bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den samt av batteriförordningen och förpackningsförordningen få behövliga uppgifter om mängden av produkter som släppts ut på marknaden och som kasserats och om insamlingen eller utförseln av dem eller om återanvändning, förberedelse för återanvändning, materialåtervinning, återvinning och annan avfallshantering som gäller dem samt om andra liknande omständigheter. Den kommunala myndigheten har rätt att av verksamhetsutövaren på begäran få uppgifter som är nödvändiga för tillsynen över iakttagandet av skyldigheten att erbjuda påfyllning enligt artikel 28 och 32 i förpackningsförordningen samt skyldigheten att erbjuda återanvändbara alternativ enligt artikel 33 i den förordningen.

126 §

Åtgärder vid förseelser eller försummelser

Tillsynsmyndigheten får

1) förbjuda den som bryter mot denna lag, mot en förordning eller föreskrift eller ett beslut eller åläggande som utfärdats med stöd av den eller mot avfallstransportförordningen, kvicksilverförordningen, förpackningsförordningen eller batteriförordningen eller bestämmelser som utfärdats med stöd av den att fortsätta eller upprepa det förfarande som strider mot bestämmelserna eller föreskrifterna eller ålägga denne att fullgöra sina skyldigheter på något annat sätt,

128 §

Åtgärder vid förseelser eller försummelser i fråga om producentansvar

Om en i 6 kap. avsedd producent eller producentsammanslutning eller en i 68 § avsedd ansvarig för ett retursystem för dryckesförpackningar inte har ordnat på i 46 § 1 mom. föreskrivet producentansvar grundad återanvändning, materialåtervinning, annan återvinning eller annan avfallshantering eller om producenten eller sammanslutningen inte har iakttagit skyldigheten enligt ett i 48 e § avsett beslut att betala ersättningar eller skyldigheten enligt 48 f § att göra en sammansättningsutredning i enlighet med denna lag eller de bestämmelser eller föreskrifter som utfärdats med stöd av den eller i enlighet med batteriförordningen eller förpackningsförordningen, får Tillstånds- och tillsynsverket utöver det som föreskrivs i 126 §

1) ålägga producenten, producentsammanslutningen eller den ansvarige för ett retursystem för dryckesförpackningar att anpassa verksamheten till denna lag och de bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den och till förpackningsförordningen eller batteriförordningen och att visa att ändringarna har gjorts,

144 §

Avgifter

Utöver vad som i lagen om grunderna för avgifter till staten föreskrivs om avgifter för statliga myndigheters prestationer, får den statliga myndigheten ta ut avgift för

- 3) inspektioner och andra tillsynsåtgärder som behövs för meddelande av förbud eller ålägganden som avses i 126—128 § och för kontroll av att förbuden eller åläggandena iakttas,
- 4) inspektioner och andra tillsynsåtgärder som hänför sig till iakttagandet av kravet på lägsta innehåll av återvunnet material i plastförpackningar enligt artikel 7.1 a—c och 7.2 a—c i förpackningsförordningen.

Den kommunala myndigheten får ta ut avgift för

- 3) inspektioner och andra tillsynsåtgärder som behövs för meddelande av förbud eller ålägganden som avses i 75, 125 och 126 § och för kontroll av att förbuden eller åläggandena iakttas,
- 4) inspektioner och andra tillsynsåtgärder som hänför sig till iakttagandet av skyldigheten att erbjuda påfyllning för hotell-, restaurang-, café- och cateringsektorn enligt artikel 32 i förpackningsförordningen och skyldigheten att erbjuda återanvändbara alternativ för hotell-, restaurang-, café- och cateringsektorn enligt artikel 33 i den förordningen,
- 5) inspektioner och andra tillsynsåtgärder som hänför sig till iakttagandet av kravet på lägsta innehåll av återvunnet material i plastförpackningar enligt artikel 7.1 a—c och 7.2 a—c i förpackningsförordningen.

Denna lag träder i kraft den 12 augusti 2026.

Helsingfors den 26 juni 2026

Republikens President

Alexander Stubb

Miljö- och klimatminister Sari Multala